

UCHWAŁA NR 73/XXVI/16
RADY GMINY WISKITKI
z dnia 29 grudnia 2016r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2016 – 2020

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym(j.t. Dz. U z 2016r. poz. 446 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz.1390) Rada Gminy Wiskitki uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wiskitki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Lemański

Załącznik
do Uchwały Nr 73/XXVI/16
Rady Gminy Wiskitki
z dnia 29 grudnia 2016r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016 –2020**

WSTĘP

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasał, 2005, s. 16–19].

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36–37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.

3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

- „§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.
- §2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.
- §3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Wiskitki ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2016–2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Wiskitki

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2015r. Gmina Wiskitki liczy 9626 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z Powiatowym Urzędzie Pracy w Żyrardowie wynosiła 574 osób, z czego jedynie 49 osób pobierało zasiłek dla bezrobotnych.

Z danych Policji wynika, że na terenie Gminy Wiskitki problem przemocy w rodzinie na przestrzeni ostatnich lat pozostaje na porównywalnym poziomie. Odnotowane różnice nie są na tyle znaczne aby mówić o tendencji wzrostowej czy spadkowej problemu.

Od 2012r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw procedura „Niebieskiej Karty”

realizowana jest nie tylko przez policję, ale również przez inne podmioty(ops, oświata, służba zdrowia, GKRPA).

Działania ZI i grup roboczych cz. I

	2013	2014	2015
Liczba procedur „NK” kontynuowanych z roku poprzedniego	6	13	16
Liczba sporządzonych „NK” wszczynających procedurę w danym roku przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów: Ogółem:	16	23	17
OPS	1	-	1
Policja	14	23	16
GKRPA	0	0	0
Oświata	1	0	0
Ochrona Zdrowia	0	0	0
Liczba „NK” które zostały złożone ponownie w toku tej samej procedury	1	1	0
Liczba sporządzonych „NK” C	15	20	16
Liczba sporządzonych „NK” D	9	17	13
Liczba zakończonych procedur „NK” w tym z powodu:	9	20	28
Zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu przemocy	9	20	21
Braku zasadności podejmowania działań	0	0	7

Mimo, że nie odnotowano znaczących różnic dotyczących w/w zagadnienia, to z doświadczenia służb zajmujących się przemocą domową oraz sygnałów ze środowiska wynika, że statystyki nie oddają powagi problemu. W szczególności, często ofiarami przemocy są dzieci, które z reguły nie potrafią same poprosić o pomoc.

Działania ZI i grup roboczych cz. II

	2013	2014	2015
Liczba spotkań ZI	11	19	13
Liczba powołanych grup roboczych	5	5	5
Liczba spotkań grup roboczych	47	113	40
Liczba przekazanych przez ZI zawiadomień do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie	0	0	0
Przypadki odebrania dziecka z rodziny w związku z prowadzoną procedurą „NK”	0	0	0
Liczba zatrzymanych osób podejrzanych o stosowanie przemocy	Brak danych	Brak danych	Brak danych

Znowelizowana ustawa zbiurokratyzowała procedury udzielenia pomocy – świadczą o tym liczby spotkań grup roboczych. Zespół interdyscyplinarny nie przekazywał zawiadomień do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie. Brak ilościowych danych jak wiele osób pokrzywdzonych samodzielnie złożyło wnioski do prokuratury, czy wnioski były dalej skierowane do sądów i jakie zapadły wyroki.

Z raportu NIK dotyczącego kontroli realizowanego zadania w skali kraju wynika, że 80 procent wyroków wobec sprawców przemocy zapadło w zawieszeniu i bez skierowania sprawcy na oddziaływania korekcyjno- edukacyjne.

Charakterystyka osób dotkniętych przemocą w rodzinie:

2013								
	osoby	dotknięte	przemocą		osoby	stosujące	przemoc	
	ogółem	do 18 r.ż.	18-67l	pow.67l	ogółem	do 18r.ż	18-67l	pow.67l
kobiety	14	0	14	0	1	0	1	0
mężczyźni	2	1	1	0	15	0	15	0
2014								
	osoby	dotknięte	przemocą		osoby	stosujące	przemoc	
	ogółem	do 18r.ż	18-67l	pow.67l	ogółem	do 18r.ż	18-67l	pow.67l
kobiety	21	1	20	0	1	0	1	0
mężczyźni	1	0	0	1	22	0	21	1
2015								
	osoby	dotknięte	przemocą		osoby	stosujące	przemoc	
	ogółem	do 18r.ż	18-67l	pow.67l	ogółem	do 18r.ż	18-67l	pow.67l
kobiety	17	0	17	0	0	0	0	0
mężczyźni	0	0	0	0	17	0	17	0

Rodzaje pomocy udzielonej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą

Rodzaje pomocy udzielonej osobie, co do której istnieje podejrzenie , że jest dotknięta przemocą	2013	2014	2015
Umieszczenie w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy	0	0	0
Umieszczenie w ośrodku w ośrodku wsparcia	0	0	0
Umieszczenie w ośrodku interwencji kryzysowej	0	0	0
Umieszczenie w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	0	0	0
Umieszczenie w szpitalu	0	0	0

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2015r. figurowały 24 osoby zgłoszone przez członków rodziny, policję, pracowników ops, prokuraturę oraz inne osoby celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu, w tym jedną sprawę zgłoszono do Sądu w celu skierowania osoby na przymusowe leczenie odwykowe.

W szkołach na terenie Gminy Wiskitki zanotowano wielokrotne akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem natomiast przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzywiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wiskitki,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Wiskitki,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016r.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz.1390 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.),

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.).

V. Zasoby Gminy Wiskitki w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Posterunek Policji,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - placówki oświatowo-wychowawcze,
 - Zakład Opieki Zdrowotnej,
 - organizacje pozarządowe,
 - parafie,
 - inne,

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. Realizacja celów Programu

CEL 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wiskitki

Działania:

1. Wyznaczone działania Gminnym Programie Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 mają charakter ciągły. Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację działań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

 Podejmowanie kompleksowych działań.

2. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- pracownicy socjalni,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele policji,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele ochrony zdrowia,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- inni w zależności od zasobów,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

3. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,

CEL 2

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Żyrardowie celem podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

CEL 3

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

Udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,

- udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
- udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
- udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
- rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.

Podmiot realizujący działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej.
1. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:
 - podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
 - przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- policja,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - przedstawiciele oświaty,
 - Przedstawiciele ochrony zdrowia.
2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- policja,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdania z grup roboczych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego .

Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiskitkach do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Wiskitki.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Lemański